

Подходи за работа със студенти със специални образователни потребности

доц. д-р Екатерина Тодорова

Център за подкрепа на студенти със специални образователни потребности

Департамент „Здравеопазване и социална работа“

Център за обучителни ресурси, 8 юни (четвъртък), 14:40 ч., зала 417 I к.

НОВ
БЪЛГАРСКИ
УНИВЕРСИТЕТ

Различни състояния в категорията специални образователни потребности

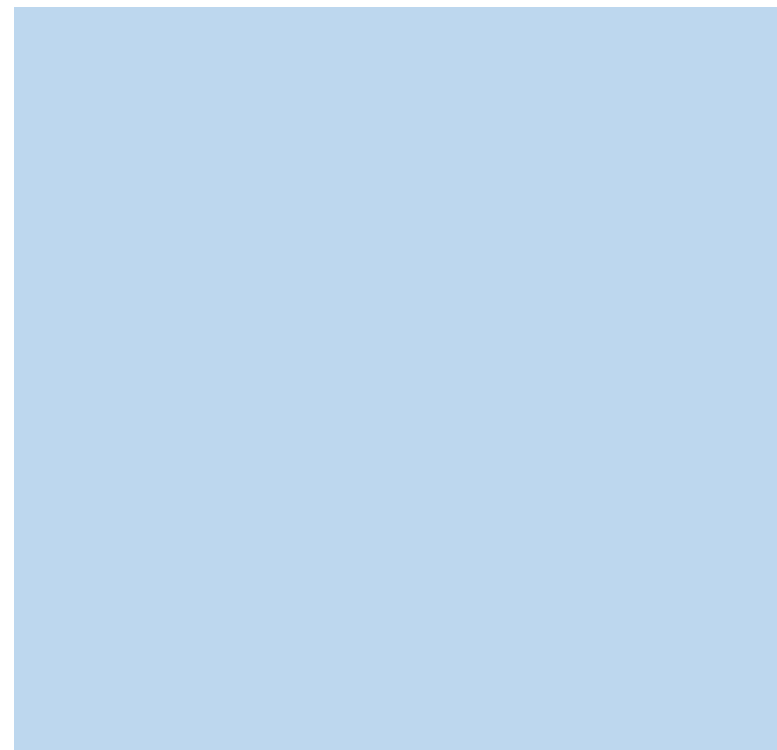
- **Дислексия** на развитието
- **Сензорни нарушения** – глухи и слабочуващи студенти; слепи и с намалено зрение
- **Двигателни ограничения** – неврологични заболявания, които засягат напълно или частично двигателните способности
- **Аутистичен спектър**
- **Интелектуални дефицити** – умствена изостаналост
- **Други комуникативни нарушения** – заекване, артикулационни нарушения

Добри практики

Стандартни подходи

- Адаптиране на университетската среда
- Адаптиране на материалите за обучение и оценяване
- Адаптиране на поведението на преподавателя
- Адаптиране поведението на групата

Индивидуални подходи

Дислексия на развитието

23.03.2023 г., ЦОР, 14:00 часа, зала 20

Обучение: "Академично консултиране и оценяване на студенти с дислексия"

Лектор: доц. д-р Екатерина Тодорова

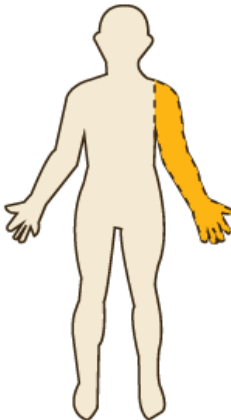
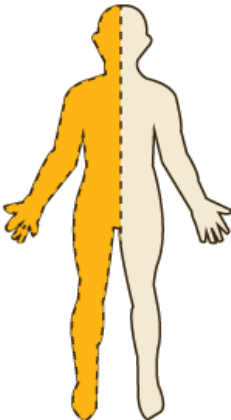
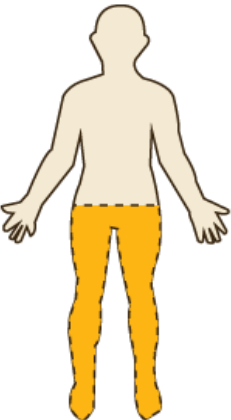
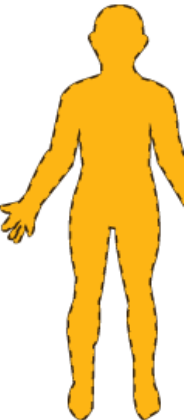
<https://cor.nbu.bg/bg/materiali-ot-obucheniq>

Двигателни ограничения

- Неврологични заболявания:
пареза (намалена мускулна сила) или
парализа (липсваща мускулна сила);
ТОНУСОВИ;
КООРДИНАЦИОННИ.
- Детска церебрална парализа

CEREBRAL PALSY AWARENESS

TYPES | CEREBRAL PALSY

Monoplegia	Hemiplegia	Diplegia	Quadriplegia
			
Affects one limb, usually an arm.	Affects one side of the body, including arm, leg, and trunk.	Affects symmetrical parts of the body (legs or arms).	Affects all four limbs

March is National Cerebral Palsy Awareness Month

НБУ

- 12 студенти
 - Различна степен на двигателни ограничения
 - Трима студенти с квадриплегия
- БП Журналистика
 - БП Реклама
 - БП Социална работа
 - БП Счетоводство и контролинг - ДО
 - БП Информатика
 - БП Гражданска и корпоративна сигурност
 - БП Българистика
 - БП Управление на бизнеса и предприемачество ДО
 - МП Археологически изследвания
 - МП Право

Двигателни ограничения

Говор

- От трудно разбираем до напълно невъзможен

Нарушения на фината моторика на ръцете

- Затруднения или пълна невъзможност за писане
- Затруднения или пълна невъзможност за работа с компютър
- Затруднения или пълна невъзможност за рисуване

Двигателни ограничения

- Стивън Хокинг (1942-2018)

Двигателни ограничения

- Анжела Пенчева
- Родена е с ДЦП
- Участва в театрална група за хора с увреждания
- Писател
- През 2017 г. издава първата си автобиографична книга „Моят живот. Да имаш ляв палец“
- Театрална постановка
- проф. Възкресия Вихърлова
- студенти от НБУ

Високотехнологични средства за допълваща и алтернативна комуникация

- **Устройство за контрол с поглед**

Дава възможност чрез поглед:

да се използват всички компютърни програми;

да се използва специализиран софтуер за синтезирана реч.

Подсигурява:

- устна и писмена комуникация;
- използване на интернет, имейл, социални мрежи;
- да се рисува.

- **проф. д-р Морис Гринберг, гл.ас. д-р Евгения Христова, НБУ**

- **Център за подкрепа в НБУ**

Двигателни ограничения – добри практики

- Улеснен достъп в университета
- Необходимост от придружител
- Създаване на възможност за изцяло онлайн обучение или дистанционно обучение
- Използване на високотехнологични средства за допълваща и алтернативна комуникация

Глухи и слабочуващи студенти

- Пълна или частична неспособност за възприемане на честотата на звука
- Вродена или придобита загуба на слуха
- Степени – лека (до 40 dB), средна (до 55 dB), тежка (до 90 dB)

~~• ГЛУХОНЕМОТА~~

- Не говорят, защото не чуват
- Развиват езикови и речеви способности
- Могат да се научат да говорят, чрез специализирано обучение
- Български жестов език

НБУ

- 7 студенти
- Випуск 2023/ 24 година няма прием на глухи и слабочуващи студенти
- БП Графичен дизайн
- МП Право
- БП Маркетинг ДО
- БП Социална работа

Глухи студенти – добри практики

- Препоръчително е присъствено, а не онлайн/ дистанционно обучение
- Необходимо е преподавателят да бъде с лице към студента и да говори с отворена артикулация
- Използвайте писмена вербална комуникация
- Разрешете достъп до лекции, текущо оценяване и изпит на личен асистент (по възможност жестов преводач)
- НБУ – обучение на преподаватели и административни служители по БЖЕ
- При писмени разработки – затруднения с морфология и синтаксис

Слабочуващи студенти – добри практики

- Говорете високо с ясна дикция, с отворена артикулация и винаги с лице срещу студента

Зрителни затруднения

- Степени на нарушено зрение, зависимо от измерена от оптометрист или офталмолог зрителна острота:

Лека: по-малко от 50% зрителна острота

Умерена: по-малко от 33% зрителна острота

Тежка: по-малко от 10% зрителна острота

Слепота: стойности по-ниски от 1%

НБУ

- 12 студенти
- Различна степен на намалено зрение
- БП Журналистика
- БП Информатика
- БП Информационни технологии
- БП Финанси ДО
- БП Философия ДО
- БП Логопедия
- МП Езикова и речева патология
- БП Графичен дизайн
- БП Психология (на английски език)
- БП Англицистика
- БП Визуални изкуства
- МП Право

Добри практики

- Моника Андрейчева, випуск 2020, БП Журналистика

- Тюториъли за преподаватели и студенти
- <https://cssn.nbu.bg/bg/za-studenti-sys-specialni-obrazovatelni-potrebnosti>
- Специализирани софтуери за зрително затруднени, които позволяват използването на писмена реч:
 - Екранен четец (Screen readers)
 - Синтезирана реч
- Работа в Moodle-НБУ, ВКС, ©-студент, ©-mail

Добри практики

- Винаги ги поздравявайте, когато ги видите в кампуса и се представете
- Попитайте ги, дали имат нужда от подкрепа за ориентиране и мобилност
- Включвайте зрително затруднения студент във всички курсови проекти – индивидуални или групови
- Поинтересувайте се какви са предпочитанията на слепите студенти за явяване на тест или презентация за текущо оценяване
- При намалено зрение подготвяйте изпитни материали с уголемен шрифт

Аутистичен спектър

- Генерализирани разстройства на развитието
- Едни от най-загадъчните девиации на детското развитие
- Методологични трудности при изследване на хора с аутизъм
- Широка вариативност на проявите на аутистичното разстройство
- Съмнителна валидност на формулираните диагностични критерии
- Спекулации с диагнозата аутизъм

Аутистичен спектър

Канер синдром

- Лео Канер, 1943
- Социален феномен
- Липса на привързаност и мотивация за интеракция с другите
- Невербални
- Нарушено функциониране в областите на:
 1. Социална интеракция
 2. Комуникация
 3. Поведение
- Възможни интелектуални нарушения

Аспергер синдром

- Аспергер, 1944, независимо от Канер
- Личностови разстройства, демонстрирани като социална изолация
- Вербални, без езикови нарушения
- Липса на интелектуален дефицит
- Високи постижения в тясна област на интереси

Лорна Уинг, британски психиатър

Основни клинични черти при Аспергер синдром:

- липса на емпатия;
- наивен, несвойствен, едностранен разговор;
- малки или никакви способности за формиране на приятелства;
- педантична, репетативна реч;
- бедна невербална комуникация;
- прекомерно вгълбяване в някои обекти;
- тромавост или лоша моторна координация и странна стойка.

НБУ

- Четирима студенти
- БП Визуални изкуства
- БП Кино и телевизия
- БП Информатика
- БП Управление на туризма ДО
- МП Музика

Добри практики

- Спазвайте личното и интимното пространство на студента.
- Спазвайте предварително зададените времеви интервали за лекции, упражнения, изпити и бъдете стриктни.
- В случай, че в предварително зададения график има промяна – обяснете подробно защо се налага промяната, давайте възможно най-прости за разбиране обяснения.
- Използване на учтива форма.
- Даване на точни и ясни инструкции за работа.
- Обяснявайте предварително всяка промяна в обстановката – пускане на музика, видео, климатик, щори, отваряне на прозорци, временно напускане на аудиторията.
- Обсъждане на получените резултати индивидуално, а не пред групата.
- Помогнете на останалите студенти да приемат различното състояние и поведение. Не допускайте негативно или подигравателно отношение.

Благодаря за вниманието!

доц. д-р Екатерина Тодорова

e.todorova@nbu.bg

Център за подкрепа на студенти със специални образователни потребности

Департамент „Здравеопазване и социална работа“

Нов български университет